

ESCOLA MARIA CORTINA

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

ÍNDEX

1. Introducció	pàg. 2
2. Conceptes clau	pàg. 4
3. Els rols de situacions d'assetjament	pàg. 6
4. Faltes i sancions	pàg. 7
4.1. Conductes contràries a les normes de convivència	
4.2. Són conductes greument perjudicials per a la convivència	
4.3. Responsabilitat per danys	
5. Graduació de les mesures correctores i de les sancions	pàg. 9
6. Garanties del procediment en la correcció de faltes	pàg. 10
7. Competència per imposar la sanció	pàg. 10
8. Incoació d'expedient disciplinari i procediment	pàg. 11
8.1. Mesures provisionals	
8.2. Intervenció del Consell Escolar	
8.3. Prescripció	
8.4. Garanties en l'aplicació de la sanció	
8.5. Procediment abreujat. Acceptació dels fets i sanció corresponent	
8.6. Marc legal	
9. Característiques de l'Escola Maria Cortina	pàg. 13
10. Principis que orienten l'acció per la bona convivència	pàg. 14
10.1. Missió i valors	
10.2. Objectius generals i específics	
11. Accions concretes per promoure la convivència a la nostra Escola	pàg. 15
11.1 Amb l'alumnat nou	
11.2 Amb les famílies noves	
11.3 Amb el personal nou	
11.4 L'acció tutorial	
11.5. Altres situacions	
12. Detectar conflictes	pàg. 18
12.1. L'observació directa a l'aula.	
12.2. L'observació directa al pati.	
12.3. L'acció tutorial i converses amb l'alumnat.	
12.4. Les entrevistes individuals amb famílies.	
12.5. La caixa dels sentiments (ESO)	
13. Gestionar conflictes amb voluntat d'entesa i resolució	pàg. 21
14. Protocols d'actuació davant conductes d'assetjament	pàg. 24
15. Objectius del protocol	pàg. 27
16. Protocol d'intervenció davant del conflicte	pàg. 28
17. Organigrama visual. Circuit d'actuacions	pàg. 30
18. La mediació a l'Escola Maria Cortina	pàg. 31
18.1 La mediació escolar a primària	
18.2. La mediació escolar a secundària	
19. Mediació escolar com a procés educatiu de gestió de conflictes	pàg. 32
20. Actuacions específiques a realitzar com a resultat de les enquestes traslladades a l'alumnat, a les famílies i al professorat	pàg. 34
21. Concreció de les actuacions	pàg. 36

Projecte de convivència

1. Introducció

L'article 30.2 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, exposa que tots els membres de la comunitat escolar tenen el dret a convida en un bon clima escolar i el deure de facilitar-lo amb la seva actitud i conducta en tot moment i en tots els àmbits de l'activitat del centre. En aquest sentit, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix que tots els centres han d'elaborar un pla de convivència en el marc del seu projecte educatiu.

La Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius en el marc del projecte educatiu de centre, determina que els centres educatius del servei d'educació de Catalunya han de tenir implementat el projecte de convivència en el marc del seu projecte educatiu.

El projecte de convivència de l'escola recollirà les mesures de promoció de la convivència, els mecanismes i les fórmules per a la resolució pacífica dels conflictes, especialment la mediació, així com els processos i les mesures d'intervenció educativa aplicables en cas d'incompliment de les normes d'organització i funcionament del centre i d'acord amb la normativa vigent.

El nostre Projecte Educatiu, del qual el Projecte de Convivència en forma part, es basa en la pedagogia de l'estimació i el respecte i és en aquest sentit que es convida a tota la comunitat educativa a establir una comunicació fluïda, sincera i discreta que ajudi a tots els agents implicats, això és alumnat, famílies, professionals i personal de l'escola, a ajudar-se entre tots a ser millors persones i actius en pro d'un món millor. En aquest sentit es considera que el Projecte de Convivència ha de tenir la màxima difusió entre tots els membres que formen la comunitat educativa i ha d'estar obert a tots ells. Alhora, és important que tothom qui estigui relacionat en la formació dels infants i joves conegui les activitats que es realitzen al nostre centre educatiu, per tal de treballar en el mateix sentit i reforçar des de l'escola i la família l'aprenentatge dels alumnes, la maduresa de la seva personalitat així com afavorir la detecció de qualsevol conflicte per tal de resoldre'l.

Les accions que s'hi proposen poden ser abordades des de tres nivells diferents: valors i actituds, resolució de conflictes i el marc organitzatiu. Així mateix, aquestes accions han d'anar adreçades a la millora de la convivència en tres àmbits diferents, aula, centre i entorn, en el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, actituds i hàbits relacionals.

2. Conceptes clau

Tot seguit es mostren alguns dels conceptes clau en el Projecte de Convivència de l'escola.

Agressió: acció no justificada contra l'equilibri, la integritat o els drets d'una persona mitjançant amenaces o atacs.

Assertivitat: és la capacitat d'expressar i defensar les pròpies emocions i idees tot respectant les dels altres.

Assetjament (Bullying): qualsevol forma de maltractament físic, verbal, psicològic, social, moral, sexual, ideològic o virtual, sostingut en el temps, definit per la seva freqüència i intencionalitat de causar dany i patiment a un subjecte en concret, que pot ser exercit per un individu o un grup, amb participació passiva o activa de la resta de companys, produït per una desigualtat de poder, generant un canvi de personalitat en la víctima o víctimes (ansietat, descens de l'autoestima, quadres depressius) que dificulten la seva integració en el medi escolar i el desenvolupament normal dels aprenentatges. Aquesta acció negativa i intencionada, situa la víctima en una posició de la que difícilment pot sortir-ne pels seus propis mitjans.

Ciberassetjament: assetjament intencionat, repetit i mantingut en el temps portat a terme a través de les tecnologies que pot produir-se a l'escola i fora d'ella, amb o sense anonimat per grups d'individus contra víctimes que no poden defensar-se.

Empatia: és la capacitat per connectar, respectuosament, amb els sentiments i les emocions de les altres persones i per comprendre els seus arguments i punts de vista.

Pràctiques restauratives: ventall d'eines que permeten prevenir, detectar, gestionar i resoldre les situacions de conflicte per tal de millorar la convivència i reforçar els vincles afectius entre les persones afectades per aquestes situacions.

Violència: coacció física o moral exercida sobre una persona per obligar-la a una determinada acció o omissió.

Altres conceptes a tenir en compte seguint les instruccions del Departament d'Ensenyament
(Projecte de Convivència i èxit educatiu. Departament d'Ensenyament. 2016)

Absentisme: és l'absència reiterada i no justificada, dins de l'horari escolar, d'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat.

Acollida: és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per acompanyar els nous membres de la comunitat educativa, o els que s'incorporen després de processos d'absència, en la vida i la cultura del centre, i, alhora, fer-los partícips dels projectes que s'hi desenvolupen.

Coeducació: acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de l'alumnat, independentment del seu sexe o orientació sexual, potenciant la igualtat real d'oportunitats. Cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere o d'orientació sexual i el respecte per a la diversitat de l'alumnat.

Competències socio-emocionals: és la presa de consciència d'un mateix i la millora de les condicions de les relacions interpersonals i, per tant, de la convivència dins els centres educatius.

Comunicació: entre família i escola és el conjunt sistemàtic d'actuacions i canals que el centre educatiu posa en funcionament amb l'objectiu de compartir la responsabilitat educativa i millorar l'èxit educatiu

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

de l'alumnat i també el funcionament del centre. Cal explicitar a les famílies què fem i per què ho fem en tot moment i, amb el mateix propòsit, conèixer quines són les seves expectatives i opinions.

Conflicte: situació en la qual dues o més persones estan en desacord perquè els seus interessos són incompatibles, o bé, els perceben així.

Educació intercultural: promou espais d'inclusió basats en la igualtat i la necessitat de compartir uns valors comuns que ajudin a viure en una mateixa comunitat. Promou l'ús de la llengua catalana en un marc plurilingüe com un element de cohesió i igualtat d'oportunitats.

Educació per la pau: la convivència és el valor primer de tota societat que busqui la pau i que utilitza el diàleg per resoldre tot tipus de qüestions.

Esforç: l'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. Constitueix la base fonamental perquè l'alumnat obtingui un major rendiment.

Mediació: procés de gestió positiva de conflictes.

Inclusió: suposa una millora evolutiva respecte a la idea d'integració. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que s'adaptin a la diversitat de l'alumnat que tenen escolaritzat de manera que el centre identifiqui les barreres que dificulten l'aprenentatge, la socialització i la participació de l'alumnat i cercar-les, eliminar-les o minimitzar-les.

Norma: és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom. Les normes del centre estan recollides en el document NOFC (Normes d'Organització i Funcionament del Centre), que són les propostes compatibles i coherents amb la normativa vigent de rang superior i adaptables a l'especificat del nostre centre educatiu.

Participació: és molt clar que s'aprèn participant. En aquest sentit el centre necessita d'estructures que facilitin la participació dels alumnes i pràctiques que hi convidin. De manera especial l'escola incideix en la participació de les famílies en la tasca educativa de l'escola. La seva implicació és un factor determinant en l'èxit educatiu dels seus fills. La carta de compromís educatiu és l'instrument que estableix el marc de comunicació i de participació entre l'escola i la família per dur a terme una acció coherent i coordinada en el desenvolupament personal, acadèmic i social de cada infant i jove.

Respecte: principi bàsic per viure i viure en societat, actitud de reconeixement dels drets de les persones i la valoració de la seva identitat, opinió i manera de pensar. És necessari potenciar el respecte a un mateix, als altres, al món.

Responsabilitat: Capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes.

3. ELS ROLS DE SITUACIONS D'ASSETJAMENT

En una broma tothom riu i ningú no resulta perjudicat, mentre en l'assetjament hi ha una víctima.

Persona víctima: qui rep l'agressió

Persona agressora: comença l'assetjament i en pren part activa.

Persona seguidora: no comencen l'assetjament però en prenen part activa.

Persona partidària: no prenent part activa però el recolzen mostrant un suport obert.

Persona espectadora: no prenent posició, el que succeeix no va amb ells.

Possible persona defensora: pensen que caldria ajudar la víctima, però no ho fan.

Persona defensora: no els agrada l'assetjament i ajuden la víctima o ho intenten.

Tipus de conflictes (Segons el document Projecte de Convivència i èxit educatiu. Departament d'Ensenyament 2016)

Els conflictes lleus són un conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre. Es tracta, majoritàriament, de conductes disruptives a l'aula i situacions de conflicte interpersonal.

Els conflictes greus són aquelles conductes tipificades en l'article 37 de la llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació; entre d'altres, indisciplina, injúries, amenaces, agressions i vexacions personals, danys materials i patrimonials, alteració injustificada i greu de les activitats del centre, possessió de mitjans o substàncies perjudicials per a la salut, entre d'altres. Aquestes conductes s'han de considerar especialment greus quan impliquin discriminació per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altra condició personal o social dels afectats.

4. FALTES I SANCIONS

A les NOFC de l'Escola Maria Cortina s'especifiquen el que entenem com a faltes lleus i faltes greus.

4.1. Són conductes contràries a les normes de convivència:

1. Les faltes injustificades de puntualitat a l'horari de l'escola.
2. Les faltes injustificades d'assistència a classe o a altres activitats educatives organitzades pel centre.
3. Qualsevol acte d'incorrecció i desconsideració amb els altres membres de la comunitat educativa.
4. Els actes d'indisciplina; qualsevol acte injustificat que alteri el desenvolupament normal de les activitats del centre.
5. El deteriorament intencionat d'espais, instal·lacions, mobiliari o altres objectes de l'Escola, així com de les pertinences dels altres membres de la comunitat educativa.
6. Les manques de respecte a qualsevol membre de la comunitat educativa, incloses les que es facin per mitjà de les xarxes digitals.
7. La captura, emmagatzematge, tractament o difusió, per mitjans analògics o digitals, de dades de caràcter personal, inclosa la imatge i veu, de membres de la comunitat educativa sense el seu permís.
8. L'apropiació indeguda d'objectes o material que pertanyi a altres membres de la comunitat educativa.
9. L'apropiació indeguda de treballs escolars, inclosa la còpia de treballs d'altres alumnes i la còpia d'altres fonts sense citar-ne l'origen.
10. L'ús de telèfons mòbils dins el recinte escolar. L'alumnat pot disposar quan sigui necessari del telèfon de l'Escola per posar-se en contacte amb la seva família.
Quan un telèfon soni dins el recinte escolar ja bé sigui per raons de trucada, per tenir una alarma programada o semblats els professor/a que es trobi a l'aula ho comunicarà al tutor/a de l'alumne.
El telèfon mòbil quedarà dipositat al despatx de direcció fins que els pares o tutors legals es personin al centre.
A l'alumne que faci ús del telèfon mòbil durant la jornada escolar se'l podrà aplicar qualsevol de les sancions que figuren en l'article 66 de les Normes d'Organització i Funcionament del Centre.
11. L'incompliment de les normes bàsiques de funcionament, així com dels objectius i finalitats fixats pel centre.
12. No retornat signats els comunicats i/o les proves escrites que el professorat fa arribar al domicili familiar.
13. Qualsevol altre incorrecció que alteri el normal desenvolupament de l'activitat escolar que no constitueixi falta greu conforme a l'establert a la normativa vigent.

4.2. Són conductes greument perjudicials per a la convivència:

1. Els actes greus d'indisciplina, les injúries, ofenses, agressions físiques, amenaces, canvis o suplantació de la identitat digital, vexacions o humiliacions a qualsevol membre de la comunitat educativa, la sostracció o deteriorament intencionat de llurs pertinences i els actes que atemptin

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

contra llur intimitat o llur integritat personal, inclosos quan es facin per mitjà de les xarxes digitals i/o aparells tecnològics.

2.L'alteració injustificada i greu del desenvolupament normal de les activitats del centre, la falsificació o la sostracció de documents i materials acadèmics i la suplantació de personalitat en actes de la vida escolar, inclosa la suplantació de la identitat en xarxes informàtiques.

3.El deteriorament greu causat intencionadament de les dependències o els equipaments del centre i del material d'aquest.

4.Els actes o la possessió de mitjans o substàncies que puguin ésser perjudicials per a la salut, la incitació a aquests actes i especialment la incitació al consum.

5.La comissió reiterada d'actes contraris a les normes de convivència del centre.

6.Les actuacions i les incitacions a actuacions perjudicials per a la salut i la integritat personal dels membres de la comunitat educativa del centre.

7.La captura, emmagatzemant, tractament o difusió, per mitjans analògics o digitals, de dades de caràcter personal, inclosa la imatge, el vídeo, l'animació, el text o la veu, de qualsevol membre de la comunitat educativa sense el seu consentiment exprés, quan se'n puguin derivar conseqüències negatives per a aquestes persones.

8.Les manques de respecte a la institució escolar i/o a les persones que hi treballen

9.La comissió reiterada de qualsevol dels actes contraris a les normes de convivència del centre descrits a l'apartat anterior.

4.3. Responsabilitat per danys

Els alumnes que intencionadament o per negligència causin danys a les instal·lacions o el material del centre o en sostreguin material han de reparar els danys o restituir el que hagin sostret, sens perjudici de la responsabilitat civil que els correspongui a els mateixos a les mares, pares o tutors, en els termes que determina la legislació vigent.

Quan es produeixen situacions que atempten la convivència calen mecanismes d'actuació. D'acord amb un model integrat de resolució dels conflictes, entenem que per abordar les diferents situacions en què ens podem trobar al centre calen orientacions i protocols per restaurar la relació entre les parts, reparar-ne els danys i aportar-hi resolucions positives o fer la comunicació a les autoritats pertinents, si escau. En aquest sentit, aquest document ofereix un protocol d'actuació en el cas d'assetjament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu, seguint el marc legal i les orientacions del govern de la Generalitat de Catalunya, el qual coordina els departaments de treball, afers socials i famílies i d'ensenyament. Al mateix temps, el present document remet a les NOFC del centre per tal de gestionar, articular i donar sentit a les actuacions i processos que es puguin dur a terme.

5. GRADUACIÓ DE LES MESURES CORRECTORES I DE LES SANCIONS.**1.- Per a la graduació en l'aplicació de les sancions que corregeixen les faltes greument perjudicials per a la convivència en el centre s'han de tenir en compte els criteris següents:**

- a) Les circumstàncies personals, familiars i socials i d'edat de l'alumnat afectat.
- b) La proporcionalitat de la sanció amb la conducta que la motiva.
- c) La repercussió de la sanció en la millora del procés educatiu de l'alumnat afectat i de la resta de l'alumnat.
- d) L'Existència d'un acord explícit amb els progenitors o tutors legals, en el marc de la carta de compromís educatiu subscrita per la família, per administrar la sanció de forma compartida.
- e) La repercussió objectiva en la vida del centre de l'actuació que es sanciona.
- f) La reincidència o reiteració de les actuacions que es sancionen.

Els actes o conductes a què faci referència la legislació vigent s'han de considerar especialment greus, i les mesures sancionadores s'han d'acordar de forma proporcionada a aquesta especial gravetat, quan impliquin discriminació per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altre circumstància personal o social de terceres persones que resultin afectades per l'actuació a corregir.

2.- Es consideren circumstàncies que poden disminuir la gravetat de l'actuació de l'alumne les següents:

- a) El reconeixement espontani de la seva conducta incorrecta.
- b) No haver comès amb anterioritat faltes ni conductes contràries a la convivència en el centre.
- c) La petició d'excuses en els casos d'injúries, ofenses i alteració del desenvolupament de les activitats del centre.
- d) L'oferiment d'actuacions compensatòries del dany causat.
- e) La falta d'intencionalitat.

3.- Es consideren circumstàncies que poden intensificar la gravetat de l'actuació de l'alumnat

A més de les que estableix la legislació vigent, la premeditació i la reiteració, així com la publicitat manifesta de la falta comesa.

6. GARANTÍES DEL PROCEDIMENT EN LA CORRECCIÓ DE FALTES.

1.- Les faltes greument perjudicials per a la convivència en el centre tipificades a la normativa vigent es corregeixen mitjançant una sanció de les previstes a la mateixa; en concret:

a) Suspensió del dret a participar en:

- activitats extraescolars o complementàries,
- en les sortides, colònies i altres viatges organitzats per l'Escola.

b) Suspensió del dret d'assistir al centre o a determinades classes, en tots dos supòsits per un període màxim de tres mesos, o pel temps que resti fins a la finalització del curs acadèmic si són menys de tres mesos o bé la inhabilitació definitiva per a cursar estudis en el centre.

2.- Les faltes contràries a les normes de convivència que no tinguin la consideració de greu, es corregeixen mitjançant una sanció de entre les següents:

a) amonestació oral;

b) privació del temps d'esbarjo durant un o varis dies;

c) amonestació escrita;

d) realització de tasques educadores per a l'alumne/a en horari no lectiu, i/o la reparació econòmica dels danys causats al material del centre o bé al d'altres membres de la comunitat educativa durant un període màxim de dues setmanes;

e) suspensió del dret a participar en activitats extraescolars o complementàries al centre per un període màxim de dos mesos;

f) canvi de grup o classe de l'alumne/a per un període màxim d'un mes;

g) suspensió del dret d'assistència a determinades classes per un període màxim de cinc dies. En aquest darrer supòsit l'alumne/a efectuarà els treballs acadèmics que li encomanin.

7. COMPETÈNCIA PER IMPOSAR LA SANCIO.

Correspon a la direcció del centre imposar la sanció en la resolució de l'expedient incoat a l'efecte, per faltes greument perjudicials per a la convivència en el centre, sense perjudici que la mesura correctora incorpori alguna activitat d'utilitat social per al centre i, en el seu cas, del rescabament de danys que es puguin establir de manera complementària en la resolució del mateix expedient.

Correspon al professor tutor i a l'equip directiu, amb el coneixement i conformitat del director/a, imposar les sancions per les faltes contràries a la convivència que no tinguin la consideració de greu.

8. INCOACIÓ D'EXPEDIENT DISCIPLINARI I PROCEDIMENT.

1.- La instrucció de l'expedient correspon a un o una docent amb designació a càrrec de la direcció del centre.

2.- A l'expedient s'estableixen els fets i la responsabilitat de l'alumnat implicat, i es proposa la sanció, així com, si escau, les activitats d'utilitat social per al centre; i en el seu cas, l'import de la reparació o restitució dels danys o materials que eventualment hagin quedat afectats per l'actuació que pot ser sancionada.

3.- Abans de formular la proposta definitiva de resolució, l'instructor/a de l'expedient ha d'escoltar l'alumnat afectat, i també als progenitors o tutors legals, i els hi ha de donar vista de l'expedient completat dins a la proposta de resolució provisional, per tal que puguin manifestar la seva conformitat amb allò que a l'expedient s'estableix i es proposa, o bé per tal que puguin fer les al·legacions que estimin oportunes.

El termini per realitzar el tràmit de vista de l'expedient, de la realització del qual n'ha de quedar constància escrita, és de cinc dies lectius, i el termini per formular al·legacions és de cinc dies lectius més.

8.1. MESURES PROVISIONALS.

1.- Per tal d'evitar perjudicis majors a l'educació de l'alumnat afectat o a la de la resta de l'alumnat del centre, en incoar un expedient, la direcció del centre pot aplicar de manera excepcional una suspensió provisional d'assistència a classe per un mínim de tres dies lectius prorrogables a un màxim de vint dies lectius, que ha de constar en la resolució de la direcció que incoa l'expedient.

2.- Aquesta suspensió pot comportar la no assistència al centre. Altrament, l'alumne/a haurà d'assistir al centre, però no podrà participar en les activitats lectives amb el seu grup mentre existeixi la suspensió provisional d'assistència a classe.

3.- En qualsevol cas, en la suspensió provisional d'assistència a classe, que s'ha de considerar a compte de la sanció que definitivament s'imposi, s'han de determinar les activitats i mesures educatives a dur a terme durant aquest període.

8.2 INTERVENCIÓ DEL CONSELL ESCOLAR.

Un cop resolt l'expedient per la direcció del centre, i a instàncies dels progenitors o tutors legals o de l'alumnat afectat si és major d'edat, El Consell Escolar pot revisar la sanció aplicada.

La direcció del centre ha d'informar periòdicament al Consell Escolar dels expedients sancionadors que s'han resolt.

8.3. PRESCRIPCIÓ.

Les faltes i sancions tipificades a la legislació vigent prescriuen respectivament, als tres mesos de la seva comissió i de la seva imposició.

8.4. GARANTÍES EN L'APLICACIÓ DE SANCIONS.

1.- Per garantir l'efecte educatiu de l'aplicació de les sancions que comportin la pèrdua del dret a assistir temporalment al centre en les etapes d'escolarització obligatòria es procurarà l'acord del pare, mare o tutor/a legal. Quan no s'obtingui aquest acord, la resolució que imposi la sanció expressarà els motius pels quals no ha estat possible aquest acord.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

2.- La sanció d'inhabilitació definitiva per cursar estudis en el centre en les etapes obligatòries ha de garantir a l'alumne/a un lloc escolar en altre centre. El Departament d'Ensenyament ha de disposar el que sigui pertinent quan el centre afectat no pugui gestionar directament la nova escolarització de l'alumne/a afectat.

8.5. PROCEDIMENT ABREUJAT. ACCEPTACIÓ DELS FETS I SANCIÓ CORRESPONENT.

Quan amb ocasió de la presumpta comissió de faltes greument perjudicials per a la convivència, l'alumne/a i la seva família si es menor d'edat, reconeixen de manera immediata la comissió dels fets i accepten la sanció corresponent, la direcció imposa i aplica directament la sanció, sense la instrucció de l'expedient. En aquest cas ha de quedar constància escrita del reconeixement de la falta comesa i de l'acceptació de la sanció per part de l'alumne/a i del pare, mare o tutor legal si es tracta d'alumne menor d'edat.

8.6. MARC LEGAL

El present document es basa en la normativa vigent que tot centre concertat per la Generalitat de Catalunya ha de contemplar:

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix a l'article 121.2 l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'incloguin dins el Projecte Educatiu de centre.

La Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'article 124.1 que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades pel foment de la convivència escolar.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, disposa a l'article 30 que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el Projecte Educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.

El Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'article 23.2 que les normes d'organització i funcionament del centre han d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre.

El Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenguin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'article 6 s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una comissió de convivència.

Acord GOV/79/2016, de 14 de juny, pel qual s'aprova el Protocol d'actuació entre els departaments de treball, afers socials i famílies i d'ensenyament, de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu.

Ley 26/2015, de 28 de juliol, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia.

Llei 15/1999 de 13 de desembre de Protecció de Dades de Caràcter Personal i normativa connectada.

Ley Orgánica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal. Títol V (Responsabilitat Penal de les persones físiques i també les jurídiques)

9. CARACTERÍSTIQUES DE L'ESCOLA MARIA CORTINA

El centre docent privat concertat Escola Maria Cortina, SCCL, ubicat a Reus, carrer Antoni Gaudí 20.

Col·legi fundat l'any 1899 per Donya Maria Cortina i Pascual, reusenca, mestra i directora de l'anomenat Colegio de Ntra. Sra. De Misericòrdia. Col·legi, i posteriorment escola, on s'ha format al llarg de cent anys un gran nombre d'alumnes, persones que han contribuït amb les seves accions positives a millorar la vida ciutadana i que han afavorit tirar endavant una ciutat de la Catalunya Nova, la ciutat de Reus.

En la dècada de 1975/1985, els anys de la transició democràtica, fou molt important la col·laboració que la direcció va rebre de part del Sr. Anton Borrell i Marco - fill de la Sra. M. Misericòrdia Marco, advocat i mestre, que va introduir al col·legi innovacions destacades, temps durant el qual el centre es va transformar en una autèntica escola catalana. Malauradament, un accident mortal de circulació va truncar prematurament, l'any 1985, la vida del Sr. Anton Borrell, el qual, aleshores, era l'alcalde de la ciutat de Reus.

Fou llavors quan la Sra. Misericòrdia va començar a reconsiderar la seva continuïtat com a directora del Col·legi motivada per l'edat i pel pes d'una llarga tasca docent realitzada. El centre esdevé una cooperativa de treball associat, el curs 1985/86, entitat on s'accentua la labor participativa del professorat. A partir d'aquí el Col·legi va passar a tenir el nom d'Escola Mare de Déu de Misericòrdia. Nom que va mantenir fins el curs 2004-05 quan es va produir el canvi de nom definitiu passant a anomenar-se Escola Maria Cortina en honor a la fundadora.

Des del primer dia l'Escola ha mantingut el compromís de servir a la societat donant l'adequada formació als alumnes mitjançant una atenció i seguiment individualitzat, amb col·laboració estreta amb els pares/les mares que van confiar i segueixen confiant amb els professionals que configuren l'equip docent i no docent de l'escola, per tal d'incidir amb la formació intel·lectual i humana dels seus fills.

La nostra escola imparteix les etapes educatives següents: Educació Infantil, Educació Primària i ESO, ha estat degudament autoritzada, en virtut de la legislació oportuna i vigent i té el número de codi 43002375 en el registre del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, i gaudeix de la personalitat jurídica que li atorguen les lleis.

El centre està en règim de concert amb la Generalitat de Catalunya, en els ensenyaments de: Educació Infantil, Educació Primària i ESO.

Els ensenyaments impartits en el centre s'ajusten a la legislació vigent i a les disposicions reglamentaries publicades pel Govern de la Generalitat, en particular els decrets que estableixen els currículums de les etapes educatives que l'escola imparteix.

El Centre educatiu ha estat impulsat per donar als alumnes una educació integral en el marc de la legislació vigent i l'ideari propi del Centre. El caràcter propi del centre reuneix els requisits establerts en la legislació i normatives vigents, i tots els membres de la comunitat educativa el coneixen i accepten com a descripció del model educatiu que l'escola ofereix a la societat en el marc de la llibertat d'ensenyament.

10. PRINCIPIS QUE ORIENTEN L'ACCIÓ PER A LA BONA CONVIVÈNCIA

Els principis d'actuació d'un Projecte de Convivència són:

La participació i la coresponsabilitat de la comunitat educativa i dels agents educatius de l'entorn amb l'objectiu: aconseguir una actuació compartida i coherent, eficaç i eficient, fonamentada en una cultura dialògica i intercultural, basada en l'acord i la norma i concretada amb fermesa, rigor i afecte.

L'actuació global i integral perquè amb mesures parcel·lades no s'aconsegueix un clima necessari per a la convivència.

La descentralització perquè cal que les decisions siguin contextualitzades. Un Projecte de Convivència ha de respondre a una necessitat percebuda col·lectivament, ha de ser flexible i ha de ser fruit d'un procés d'aprenentatge dels diferents agents educatius.

La normalitat, per tal d'adoptar, sempre que sigui possible, les propostes més clares, més properes i més integradores.

La millora constant de les actuacions, per tal de donar una resposta ajustada a les necessitats més greus i més urgents i establir els instruments i els indicadors que permetin anar ajustant les estratègies, les actuacions i els recursos per a la consecució dels objectius.

(Projecte de Convivència i èxit educatiu. Departament d'Ensenyament. 2016)

10.1. Missió i valors

El Projecte de Convivència té com a missió principal el fet de contribuir a l'èxit personal, acadèmic, social i laboral de tot l'alumnat.

Al mateix temps, amb l'elaboració del present document, es pretén conscienciar tota la comunitat educativa que el foment de la convivència és la base de tot Projecte Educatiu.

El projecte de convivència té el seu fonament en l'ideari de l'Escola i els seus valors. El fet que persegueix és que tots i cada un dels seus alumnes aprenguin a tenir una bona relació i acceptació desitjats, amb els altres i amb el món que els envolta per tal d'aconseguir l'èxit acadèmic, personal, social i professional.

Són base del projecte de convivència el respecte, la llibertat, la democràcia, el diàleg, la comunicació, el treball conjunt entre família i escola, el coneixement profund d'un mateix i dels altres, l'expressió de forma variada, l'estimació sana, les relacions profundes, l'esforç, la responsabilitat, la inclusió, la inquietud pel coneixement i l'aprenentatge, l'acollida, la competència social, l'educació intercultural, l'educació emocional, l'educació per la Pau, la mediació, entre d'altres.

Atenent als principis fundacionals de l'Escola en els quals les famílies i els professionals van de la mà en l'educació i formació de l'alumnat, un dels valors principals que promou aquest projecte és el de la coresponsabilitat i el diàleg constructiu entre les famílies i els professionals, favorable sempre al creixement i maduresa de l'alumnat.

10.2. Objectius generals i específics

Els objectius generals són:

1. Crear un clima escolar i de relació entre totes les persones de l'Escola que afavoreixi el respecte mutu, el benestar, l'entesa i la voluntat de col·laboració com a base per al treball ben fet, l'aprenentatge i el progrés en l'adquisició de competències.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

2. Promoure la corresponsabilitat i implicació de tots els agents de l'escola assumint la pròpia responsabilitat envers les actituds i els fets que ocorren en l'entorn escolar.

Els objectius generals sobre la convivència a l'escola es concreten en aquests objectius específics:

1. Acollir totes les persones que entren a l'escola: alumnat, famílies, professorat, personal de l'escola.
2. Promoure la interrelació i empatia de l'alumnat de les diferents etapes educatives.
3. Prevenir conflictes.
4. Detectar conflictes.
5. Gestionar els conflictes amb voluntat d'entesa i resolució.
6. Formar a cada membre de la comunitat escolar segons el seu rol.

11. ACCIONS CONCRETES PER PROMOURE LA CONVIVÈNCIA A LA NOSTRA ESCOLA

1. Amb l'alumnat nou.

Entrevistes amb l'alumne/a nou i la seva família.

Objectiu: conèixer l'alumne i la família per poder establir un bon vincle de confiança i fer un bon acolliment

Descripció: es fa una entrevista des de la tutoria amb l'alumne/a que entra nou i la seva família, i en el cas que sigui un alumne amb NEE, també amb la persona psicopedagoga del cicle. A l'inici de P3 és prescriptiu fer una entrevista amb la família i l'alumne/a abans de començar el curs (es compta amb les respostes que les famílies han fet a un ampli qüestionari sobre la història personal i aspectes evolutius).

Acompanyament de l'alumne/a

Objectiu: ajudar l'alumnat nou a integrar-se i sentir-se acollit per part del grup classe.

Descripció: sempre involucrem l'alumnat d'una classe en l'acolliment de l'alumne/a que entra de nou: reservant-li el lloc en un dels grups cooperatius, acompanyant-lo en el coneixement de les instal·lacions de l'escola, jugant amb aquesta persona a l'hora del pati, etc.

2. Amb les famílies noves

Presentació de l'escola

Objectiu: oferir la possibilitat de donar a conèixer l'Escola a totes les famílies interessades en la nostra opció educativa.

Descripció: es fan reunions individualitzades a l'escola on s'explica l'ideari, la metodologia, el funcionament i les característiques de cadascuna de les etapes.

A les famílies noves, se'ls dona a conèixer els diferents òrgans de participació. A les reunions pedagògiques de curs i/o a la primera tutoria se'ls informa de quins són els canals de comunicació amb les persones docents (correus electrònics, telèfon, entrevistes personals, etcètera).

Reunió psicopedagògica (Per famílies amb un fill/a amb NEE)

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

Objectiu: conèixer les necessitats específiques de l'alumnat NEE i coordinar una resposta adequada a les mateixes.

Descripció: quan tenim un alumne/a que presenta alguna dificultat d'aprenentatge específica es fa una entrevista amb la família, la tutoria i psicopedagogia per valorar els recursos que aquell alumne/a necessita. En aquesta reunió la família ens informa de les dificultats que ha de fer front l'alumne/a i els expliquem l'actuació específica que es farà des de l'escola. Aquestes reunions es continuaran fent al llarg del curs a mesura que la tutoria o la família les vagin necessitant. Si cal, ens recolzem amb agents externs especialitzats, com l'EAP (Equip d'Assessorament i orientació Pedagògica), CREDAC (Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius de Catalunya), SEETDIC (Servei Educatiu Específic dels Trastorns del Desenvolupament i de la Conducta), psicòleg extern etc., per tal de coordinar una millor resposta d'actuació.

3. Amb el personal nou

Entrevista: objectiu: Donar a conèixer l'ideari i la cultura de l'escola.

Després de ser contractat per la Titularitat de l'escola, es realitza una entrevista amb la Direcció del centre per tal de donar-li la benvinguda i explicar-li el tarannà i l'organització general. Posteriorment es fa el mateix amb la coordinació corresponent, per tal de conèixer els espais on treballarà, els mecanismes més particulars de cada sector i els companys més directes a nivell de Departament o d'etapa i presentar els valors i criteris de convivència del centre.

Presentació a tot el personal de l'Escola

Objectiu: conèixer i acollir a la persona que s'incorpora a la comunitat educativa. En el primer Claustre que s'esdevingui després de la seva incorporació es presenta la persona nova. Tot i així, la Direcció del centre junt amb la coordinació presenten de forma directa el nou professional als seus companys d'etapa i/o del PAS.

Al mateix temps s'envia una notificació a tot el personal informant-los de la nova incorporació.

4. L'acció tutorial

Objectiu: donar eines a l'alumnat perquè afrontin situacions diverses.

Descripció: des de les tutories es treballen diferents temes relacionats amb el coneixement del grup i d'un mateix, sobre educació emocional, sobre diferents maneres de comunicar-nos i relacionar-nos amb el grup, resolució de conflictes, i sobre programes de prevenció de salut.

A través de les assemblees de classe i de les activitats dissenyades d'educació emocional es pretén que els alumnes siguin competents en les següents accions:

- Ajudar l'alumnat a reflexionar abans de realitzar una acció i valorar les conseqüències que es deriven dels seus actes i fer-se'n responsables.
- Fomentar el diàleg respectuós i escolta activa.
- Fer participar l'alumnat en les normes de convivència d'aula.
- Revisar les relacions a l'aula per evitar situacions d'abús de poder i exclusió.
- Donar a conèixer les estratègies de gestió positiva del conflicte.
- En el cas d'alumnat de Secundària, animar-lo a formar part de l'equip de mediació i a sol·licitar la mediació quan sigui necessari.
- Impulsar que l'alumnat prengui consciència que el conflicte s'ha d'entendre com una oportunitat de creixement personal i que actuï en conseqüència.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

- Promoure l'assemblea de classe com a espai de diàleg per prevenir i/o detectar els conflictes de convivència.
- Introduir, de manera transversal, en el currículum de totes les matèries, eines de gestió positiva de conflictes (la negociació informal i formal, el diàleg empàtic, l'escolta activa, etc.)
- Promoure a les diferents àrees curriculars metodologies que contribueixen a educar en la gestió positiva dels conflictes com el treball cooperatiu i el treball per projectes.
- Desenvolupar mesures, estratègies i actuacions per educar l'alumnat en el respecte a la diversitat i la inclusió.
- Fer activitats de cohesió de grup.
- Potenciar els espais de tutoria per establir diàlegs sobre el respecte a la diferència i a la diversitat.
- Intervenir de manera ràpida i amb fermesa per erradicar actituds i expressions discriminatòries o qualsevol acte de violència.
- Revisar les relacions que es donen dins de l'aula, mitjançant sociogrames, que a més de fer-se per a la barreja de grups, serveixen per detectar si hi ha algun alumne exclòs o ignorat.
- Fomentar l'esperit crític per identificar, revisar i superar qualsevol situació de desigualtat.

5. Altres actuacions:

Reunió de tutoria i coordinació i alumnat delegat

Objectiu: donar protagonisme a l'alumnat i que se sentin escoltats pel professorat. Promoure la relació entre alumnes de diferents cursos i el professorat.

Descripció: cada curs es fan dues reunions d'alumnes delegats i els tutors. Aquesta reunió la preparen els alumnes delegats durant les sessions de tutoria amb la participació de la classe i l'ajuda dels tutors. En aquesta reunió els delegats transmeten les demandes dels seus companys en relació al funcionament del curs i de la convivència en general.

Sortides, excursions i convivències.

Objectiu: fomentar l'autonomia personal i les relacions de col·laboració i companyonia.

Descripció: formen part del Projecte Educatiu de l'Escola per la seva rellevància en l'adquisició de coneixements de manera vivencial i activa i pel fet de constituir una oportunitat valuosa per als alumnes de conèixer amb companys i docents. Quan es preparen aquestes sortides, els i les docents tenen molta cura de fomentar l'acceptació de tot l'alumnat per part dels seus companys i de prevenir qualsevol tipus de marginació o exclusió. Es dissenyen activitats d'aprenentatge i també lúdiques que fomentin la col·laboració i convivència de tots.

Puntualitat, ordre i neteja.

Objectiu: obtenir un bon ambient de treball i per tant, una millor convivència.

Descripció: des de les tutories es vetlla perquè l'alumnat arribi puntual a les classes, vetlli per l'ordre i la neteja dels espais i pel respecte al material i instal·lacions de l'Escola.

Reunions de seguiment de la Comissió de Convivència.

Objectiu: fer el seguiment del projecte de convivència i promoure la seva difusió. Assessorar la Direcció Pedagògica en la resolució dels expedients disciplinaris.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

Descripció: aquesta Comissió es reuneix de forma ordinària un cop al trimestre i de forma extraordinària sempre que cal instruir un expedient disciplinari.

12. DETECTAR CONFLICTES

Malgrat totes les accions que es puguin prendre per prevenir la violència i millorar la convivència i el clima del centre, cal prendre una sèrie de mesures per tal de poder detectar quan hi ha conflicte i, especialment, quan es tracta de casos d'assetjament on el tipus de violència es manifesta sovint sota la superfície de les relacions observables a l'escola, difícil de veure per part dels adults, però ben coneguda per l'alumnat.

Així doncs, cal prendre una sèrie de mesures que ajudin a poder detectar aquestes formes de maltractament per tal de poder intervenir-hi quan abans millor.

Les principals eines de la detecció són:

- 1-L'observació directa a l'aula.
- 2-L'observació directa al pati i a l'espai del migdia
- 3-L'acció tutorial i converses amb l'alumnat.
- 4-Les entrevistes amb famílies.
- 5-La caixa de sentiments (ESO)

La combinació de totes aquestes mesures i l'observació de les correlacions sembla l'aproximació més adequada.

12.1 L'observació directa a l'aula.

Objectiu: detectar qualsevol tipus de situació de malestar, violència, assetjament, en la relació entre els alumnes.

Descripció: els tutors o tutores, els especialistes i tot el personal que treballa amb l'alumnat, són observadors directes de tot allò que passa a l'aula i veuen el tipus de relació que estableix l'alumnat entre ells.

Hi ha, però uns indicadors observables des de l'àmbit escolar i familiar en un nen o nena o en un adolescent que és assetjat i poden ser de tipologia molt diversa. És important estar atents a tenir present que en una situació d'assetjament, la persona maltractada pot manifestar més d'un símptoma i de diferent categoria. Tanmateix, l'observació d'alguns d'aquests indicis no ha d'associar-se exclusivament a una conducta d'assetjament. Caldrà ser molt curosos ja que aquests indicadors poden estar associats a altres problemàtiques.

Davant la detecció d'algun d'aquests indicadors, caldrà que la persona observadora informi a la tutoria qui valorarà la situació i ho comunicarà a la família després de contrastar la informació.

12.2. L'observació directa al pati.

Objectiu: detectar qualsevol tipus de situació de malestar, violència, assetjament, en la relació entre els alumnes.

Descripció: l'estona d'esbarjo al pati representa l'entorn ideal per a observar les conductes agressives espontànies. És en les estones de pati, quan els alumnes perceben que la vigilància dels adults és menys directa del que passa dins d'una aula, on es donen més situacions d'agressió física o verbal. L'objectiu que tenim és que no quedi cap espai ocult i que no pugui ser captat per la

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

vigilància d'un adult. Sigui quina sigui l'etapa educativa, durant l'estona d'esbarjo sempre hi ha 4 persones de guàrdia vigilant tots els espais de pati.

Durant les estones d'esbarjo es pot observar la conducta social dels alumnes: la participació en el joc, les conductes agressives que es poden donar entre ells, les conductes d'allunyament i d'exclusió: veure qui juga sol perquè vol o perquè no el deixen jugar.

En el cas de nens i nenes més petits, es donen sovint petites agressions perquè els falta encara moltes habilitats socials, sovint estan encara en una etapa molt egocèntrica, amb manca de regulació emocional i molt sotmesos al contagi social.

També, amb alumnes més grans, de vegades es donen petites picabaralles que es solucionen a través del diàleg i que no requereixen que calgui tornar a parlar-ne més endavant.

Però cal diferenciar entre el petit conflicte i el conflicte més greu o en el que algú s'ha sentit víctima d'una mala acció.

Si això passa quan la persona tutora no està present, sinó que hi ha una altra persona de guàrdia, quan es torna a l'aula, la persona de guàrdia informa a la tutoria del conflicte ocorregut i el professorat l'entoma, dialogant amb els alumnes implicats. Sempre que es pot, s'intenta solucionar el conflicte en aquell moment; però, quan això no és possible, s'acorda un altre moment per parlar-ne, que pot ser amb la persona tutora o bé amb la mediadora.

12.3. L'acció tutorial i converses amb l'alumnat.

Objectiu: detectar qualsevol tipus de situació de malestar de l'alumnat.

Descripció: des de la tutoria es plantegen activitats d'educació emocional, cercles de diàleg i assemblees on es crea un ambient adequat perquè els alumnes puguin posar de manifest els seus sentiments, situacions de malestar pròpies o alienes.

També es fan entrevistes individuals amb l'alumnat per tal de saber com està vivint la relació que estableix amb els altres, si sent que té amics o no, si hi ha algú que el fa sentir malament i s'intenta cercar solucions al seu problema.

12.4. Les entrevistes individuals amb famílies.

Objectiu: parlar amb la família per tal de intercanviar informació sobre la visió que es té del seu/va fill/a en referència a la relació que estableix amb els altres.

Descripció: la família constitueix una part fonamental en el procés de detecció i intervenció quan els alumnes tenen dificultats per a conviure amb els altres.

A part de les reunions de pares informatives i formatives que s'organitzen a la mateixa escola, es fan reunions individuals en els que les famílies exposen les dificultats que veuen en el seu fill, i –fins i tot, si són testimonis d'altres coses que han vist fora de l'escola i el/la tutor/a explica com veu el seu fill/a en relació amb els altres.

De vegades, la visió que es té a casa i a l'escola no és la mateixa. Pot ser que a casa, la família pensi que el seu fill/a pot ser víctima d'assetjament; però també pot passar que a l'escola no s'hagin vist situacions d'assetjament o, fins i tot, pot haver una diferència significativa de la situació de ser assetjat o de ser assetjador.

Pot ser que el fill o filla assetjat/da, ho digui de seguida però també pot passar que només expliqui algun conflicte viscut amb una visió parcial del conflicte, esmentant algun tipus d'agressió física o

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

verbal que ha patit, però obviant que ell/ella també ha format part del mateix. També pot passar que no ho expliqui perquè tingui vergonya, perquè no vulgui que la família pensi que ell o ella no és prou valent/a per afrontar la situació o simplement perquè no sigui conscient del que li està passant.

A continuació, descrivim alguns senyals d'alarma que poden ajudar la família a detectar si el seu/va fill/a pateix algun tipus d'assetjament. **Cal ser curosos i no interpretar que qualsevol signe correspon sempre a una situació d'assetjament. Alguns poden ser deguts a altres problemes, com són problemes dins de la família, pressió per part del pare o de la mare, malaltia d'algun membre de la família, estrès escolar, etc.**

- 1 Malestar físic: vòmits, mal de cap, de panxa...
- 2 Canvis d'hàbits: perd la gana, dorm poc o té malsons, no vol anar a l'escola...
- 3 No vol sortir amb els amics ni els convida a venir a casa.
- 4 Alt nivell d'ansietat la nit de l'últim dia festiu abans d'anar a l'escola, el que es coneix com "la síndrome del diumenge a la nit".
- 5 Disminució del rendiment escolar
- 6 Canvis de caràcter: s'enfada per no res, se'l veu angositat o deprimat.
- 7 Disminució de l'autoestima: se sent insegur i vulnerable, no expressa els seus sentiments...
- 8 Desenvolupament d'un gran sentiment de culpa.
- 9 Manca de comunicació: es tanca en ell mateix i diu que no li passa res...
- 10 Es pica amb els germans o cosins més petits com a símptoma de malestar emocional..
- 11 Deteriorament dels llibres, el material escolar, la motxilla, la roba...
- 12 Presència de cops o altres senyals producte de la violència física.
- 13 Demana amb freqüència diners "extres" o bé els agafa d'amagat per donar-los als assetjadors que l'extorsionen.

Quan es detecta algun cas d'assetjament, o bé que l'alumne en qüestió forma, o ha format part, d'una situació de violència o d'assetjament, es busquen estratègies comunes escola-família per tal de millorar la situació, intentant que família-escola anem en la mateixa direcció per tal de solucionar aquest problema.

12.5 La caixa dels sentiments (ESO)

Objectiu: detectar qualsevol tipus de situació de malestar de l'alumnat donant l'oportunitat de poder expressar-se de manera anònima i poder ser partícip en la millora del clima escolar.

Descripció: es posa una caixa a la classe, el nom de la caixa es tria entre tots . En aquesta caixa els alumnes hi poden posar tota classe d'escrits manifestant qualsevol neguit, suggeriment del seu dia a dia a l'escola o la necessitat de parlar amb algun adult (tutor, psicòleg o altres adults amb qui han creat vincle). Cada setmana el tutor/a llegeix els escrits abans de fer-ho públicament. D'aquesta manera es filtra i es recull la possibilitat de concertar una xerrada amb un adult a demanda de l'alumne (privat), parlar-ho en assemblea (públic),De la lectura dels escrits se'n parla en un cercle de confiança que dirigeixen els delegats, es debat i es fan propostes sempre que la situació ho requereix.

13. GESTIONAR CONFLICTES AMB VOLUNTAT D'ENTESA I RESOLUCIÓ

Hem parlat fins ara de prevenir els conflictes, però només pel simple fet de conviure, el conflicte sovint és inevitable. Sempre que hi ha una discrepància entre dos o més interessos simultanis, fàcilment es pot arribar a un estat de tensió que pot ser responsable d'un estat d'ansietat o de comportaments impulsius i/o violents que són els que hem d'evitar i per tant caldrà definir unes actuacions, en el benentès que aquestes actuacions no poden ser iguals segons l'edat que tractem.

En el cas de l'alumnat d'Educació infantil, els infants de 3 a 5 anys estan en una edat en la qual la seva consciència emocional, regulació i capacitat d'empatia és encara molt immadura; així com el seu llenguatge encara no té la capacitat per regular l'acció, per tant, els "petits" conflictes són força constants: discutir-se perquè volen la mateixa joguina, voler ser el primer de la fila, i d'altres, són situacions que es donen sovint i que, per això, cal que des de ben petits es treballi l'educació emocional on el paper de la tutora i de la resta d'especialistes és fonamental. El adults són els que han d'ajudar a l'adquisició de competències emocionals com són les d'aprendre a identificar i expressar les pròpies emocions, establir relació entre els seus actes i les seves conseqüències i buscar alternatives davant les situacions de conflicte que no siguin a través de la violència

En el cas de parvulari i, també en els primers anys del Cicle Inicial de Primària, és molt important que els adults, docents i família, entenguin que els infants en aquesta edat entre 3 i 8 anys estan en un moment maduratiu en el qual necessiten moltes pautes d'actuació; però no podem establir un sistema de càstigs, sinó que, en cas de conflicte, haurem d'estudiar quina ajuda pedagògica pot ser la més adient atenent a les característiques individuals de cada nen o nena. A mesura que l'alumnat va creixent, la consciència sobre les pròpies actuacions és més gran i, per tant, cal que l'adolescent vagi guanyant responsabilitats sobre els propis actes. És imprescindible que família i escola vagin de la mà en tots els aspectes relacionats amb l'educació dels joves.

El suport de la família és fonamental per a la gestió de conflictes. Per un costat, a les entrevistes amb cada família s'intenta que coneguin la conducta i reaccions dels seus fills. Això ha de possibilitar un treball conjunt família-escola quan cal intervenir en problemes concrets. El fet de realitzar també reunions de famílies pot millorar la comunicació entre les mateixes famílies i entre els mestres i les famílies en situacions difícils.

A les reunions de famílies, es fa esment de temes relatius a les dinàmiques de grups i la convivència, tot posant l'accent en aquells aspectes de prevenció de conflictes dels quals cal tenir cura des de casa. És imprescindible la col·laboració estreta entre família i escola tot i que el lideratge de la gestió dels conflictes entre els alumnes sigui competència de l'escola. Les famílies de cadascun dels alumnes implicats han d'ajudar a què això es faci de la millor manera possible.

Cada família coneix el seu fill o filla i, en el cas de detectar un conflicte continuat en el temps, o de detectar-lo en referència a altres alumnes, és molt important que en parlin amb el/la tutor/a; però creiem que no haurien de posar-se en contacte amb l'altra família o parlar malament d'un altre alumne.

Els rumors entre famílies, fins i tot desavinences entre elles, així com l'ús de xats, blocs, whatsapps, interfereixen negativament en el clima escolar perquè es malmet la relació entre les famílies i, en conseqüència, també la relació entre els mateixos infants.

Actuacions:

- Parlar amb l'alumnat

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

Objectiu: recollir informació dels fets per tal de contrastar els diferents punts de vista de les persones implicades.

Quan som coneixedors d'un conflicte parlem amb l'alumnat implicat de manera individual perquè ens expliqui la seva versió dels fets. De la mateixa manera busquem testimonis de la situació perquè entre tots puguem aclarir la versió dels fets. Sempre que sigui possible, els fem escriure les versions en un document.

- **Intercanvi d'informació**

Objectiu: recollir i centralitzar la informació des de la tutoria. La comunicació entre la persona que ha estat testimoni del conflicte amb la tutoria és fonamental, tant si és en horari escolar com a l'espai del migdia, fins i tot, les estones d'activitats extra lectives. Sempre que sigui possible, es farà buscant el temps per explicar l'incident personalment (cara a cara). Es recomana que aquesta comunicació s'acompanyi d'un registre escrit.

- **Intercanvi d'informació entre la persona tutora de l'alumnat que hagi viscut un conflicte i la mediadora.**

Objectiu: en casos més complexes, compartir la informació amb la mediadora perquè participin de la resolució del cas.

Quan el conflicte és greu o es repeteix en el temps, es convoca l'alumnat implicat perquè parli amb la mediadora i expliqui la seva versió dels fets. Amb anterioritat, la tutoria ha informat a la mediadora dels antecedents del conflicte.

- **Segons el tipus i gravetat del conflicte, proposta de mediació**

Objectiu: proposar la mediació com a mètode eficaç de resolució de conflictes.

Quan el conflicte ve de lluny i es va repetint de forma sistemàtica es fa una proposta de mediació entre iguals. Per tal que aquesta mediació sigui efectiva, les dues parts han d'estar d'acord en engegar-la.

- **Espais de diàleg**

Objectiu: crear un espai i ambient de diàleg per tal de resoldre de forma assertiva els conflictes arribant a un acord.

Descripció: a totes les etapes es busquen maneres que l'alumnat que ha tingut un conflicte pugui arribar a acords per tal de superar-los de forma assertiva i sense violència.

- **Trobada amb les famílies afectades per tal de parlar amb elles i contrastar la informació.**

Objectiu: informar a les famílies afectades i que aquestes aportin el seu punt de vista.

Un cop verificada la informació de totes les parts implicades en el conflicte, es cita les famílies per informar i buscar estratègies comunes, que ens permetin actuar des de l'escola i des de casa, i així augmentar-ne l'eficàcia. Aquesta comunicació a les famílies es farà tan aviat com cada situació requereixi i és molt important que s'arribin a uns acords que permetin revisar si el conflicte ha quedat resolt o bé cal buscar noves estratègies que ajudin a solucionar-lo.

- **Segons el tipus i gravetat del conflicte s'imposa una mesura que sigui reparadora dels fets (en la mesura del possible)**

Objectiu: aplicar les mesures reparadores més adequades per a cada situació.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

Davant de les situacions de conflicte, les persones educadores hem de ser capaços de donar una resposta equilibrada i justa a les necessitats i demandes de les persones implicades i afectades.

En els infants més petits (Educació infantil i Cicle Inicial) s'intentarà, sempre que sigui possible, evitar respostes de caire punitiu (càstigs) i utilitzarem estratègies que ajudin a millorar l'empatia i assertivitat de les persones implicades.

Quan l'alumnat ja és més gran, a partir del Cicle Mitjà en endavant: Cicle superior i ESO, la presa de decisions del que cal fer en el cas de faltes greus i/o molt greus és molt més complexa doncs la mera imposició del càstig, sovint no té un efecte real ja que no crea empatia ni fomenta la internalització d'un compromís real de canvi.

Amb el càstig, sovint la persona qui ha comès la falta, és passiva, no assumeix responsabilitats i desenvolupa ressentiment i se sent víctima de l'autoritat. Però això no vol dir que les faltes, o els mals comportaments no han de tenir conseqüències, per això intentarem, sempre que sigui possible, aplicar les pràctiques restauratives.

Les pràctiques restauratives constitueixen un ventall d'eines que permeten detectar, gestionar i resoldre situacions de conflicte per tal de millorar la convivència.

Malauradament, de vegades els conflictes no es poden resoldre de forma positiva, o bé perquè els acords s'han trencat de forma repetitiva o bé perquè la gravetat del conflicte comporta altres accions, com ho pot ser l'expedient disciplinari, que estan explicades a les NOFC del centre.

- **Segons el tipus i gravetat del conflicte es trasllada a la comissió de convivència de l'Escola.**

Objectiu: informar a la Comissió de Convivència.

Quan la Direcció Pedagògica considera que per la gravetat dels fets cal instruir un expedient acadèmic, abans de resoldre una sanció, s'ha d'assessorar per la Comissió de Convivència.

Les NOFC defineixen quins tràmits implica obrir un expedient acadèmic en l'apartat que tracta l'aplicació de sancions per conductes greument perjudicials per a la convivència del centre.

- **Segons el tipus i gravetat del conflicte s'informa el Consell Escolar.**

Les NOFC donen l'opció a la Direcció pedagògica de proposar una sanció a l'alumne. Si els pares de l'alumne l'accepten, no s'obrirà expedient acadèmic i en lloc de convocar la Comissió de Convivència, s'informa al plenari del Consell Escolar en la següent sessió.

- **Segons el tipus i gravetat del conflicte es sol·licita la intervenció d'agents externs.**

En cas de conflicte greu entre l'alumnat o entre famílies, la Direcció pedagògica pot sol·licitar la intervenció dels Mossos d'Esquadra per tal de garantir la seguretat de la comunitat escolar; servei de mediació del Consorci d'Educació per tal d'assolir entesa entre les parts; USCE (Unitat de Suport a la Convivència Escolar) en casos complexos que no es poden resoldre per canals ordinaris.

14. PROTOCOLS D'ACTUACIÓ DAVANT CONDUCTES D'ASSETJAMENT

El nostre projecte de convivència busca facilitar la gestió diària de la comunitat educativa. La Generalitat de Catalunya ofereix uns protocols que serveixen com a base per a aquesta gestió en qualsevol marc escolar. Aquests han de ser els nostres referents sempre que alguna resolució s'escapi de la nostra definició.

La nostra Escola ha vist la necessitat de tenir un protocol per a la prevenció i detecció de conductes d'assetjament com a part molt important del Projecte Educatiu dels nostres alumnes. Aquest protocol recollirà el contingut de les accions que caldrà portar a terme amb la intenció que sigui d'utilitat per a tota la comunitat escolar. Totes les formes de violència constitueixen una violació dels drets fonamentals i cal aplicar totes les mesures necessàries per erradicar aquestes situacions d'abús entre la nostra comunitat.

L'Escola té com a objectiu fonamental transmetre els valors cívics i socials propis d'una societat democràtica i ha de ser un referent social en el respecte dels drets fonamentals, amb aquest protocol l'Escola vol avançar en el seu compromís per a l'erradicació de la violència en tots els seus àmbits.

Tant la prevenció com l'assistència i assessorament a les víctimes d'assetjament i agressors constitueixen un dels objectius principals d'aquest protocol que garanteix una atenció rigorosa i confidencial que posa a disposició de les persones afectades.

Aquest protocol ha de servir per prevenir, detectar i donar resposta a qualsevol conducta d'assetjament que tingui lloc a l'Escola, i per aclarir els models d'actuació i les competències de cada una de les persones que detectin aquestes situacions dins de l'àmbit escolar.

Diem que hi ha maltractament entre iguals quan un/a alumne/a pateix de manera repetida i durant un temps prolongat, accions com insults, rebuig social, intimidació psicològica i/o agressivitat física per part d'algun o alguns companys/es amb la conseqüent victimització de la persona agredida.

No totes les accions agressives, o fins i tot violentes, constitueixen maltractament; conductes freqüents en els centres escolars com baralles entre iguals, canvis d'amics i ruptures, conductes violentes contra el material o mobiliari escolar, indisciplina, disrupció dins i fora de l'aula, entre d'altres, no tenen per què constituir maltractament

Perquè existeixi una situació d'assetjament cal que es compleixin les següents condicions:

1. Hi ha una relació de domini-submissió en la que sempre un és l'agressor/a i l'altre la víctima.
2. Les agressions es produeixen durant un temps prolongat i de manera reiterada.
3. L'agressor/a ha de tenir una clara voluntat de fer mal a l'altre/a.

En tot fenomen de maltractament o intimidació es repeteix el següent esquema: existeix una víctima indefensa que és maltractada per un agressor o grup d'agressors que exerceix el seu poder sobre ella. Aquest maltractament es dona en el grup constituint-ne la resta de components del grup en espectadors de l'assetjament. Convé assenyalar que no existeix un perfil únic de víctima ni d'agressor; les víctimes poden ser passives o provocadores i els agressors actius o inductors.

El maltractament entre iguals és afavorit i reforçat gràcies a la "lleï del silenci i de la por" que s'imposa. Les víctimes de maltractament no s'atreveixen a denunciar l'assetjament per por a les represàlies. Tampoc són recolzades pels seus companys que romanen com a espectadors passius, sense atrevir-se

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

a intervenir ni descobrir la situació per por a ser inclosos dins del cercle de victimització i convertir-se també en centre d'agressions, encara que la major part d'ells sentin que haurien d'intervenir.

Persona assetjadora	
Assetjament Físic	- Agressions físiques freqüents (cops de peu, cops de puny, travetes...) - Trenca, desendrega, amaga propietats (roba, material escolar, motxilles) - Arracona a la víctima en llocs concrets (banys, pati, etc.)
Assetjament psicològic	- Ressalta constantment defectes físics d'un company/a - Gaudeix burlant-se d'un company/a quan aquest/a participa a classe. - Xantatges econòmics, material i de treball - Escampa rumors negatius (ús de mòbils, pintades, missatges, etc.) - Es burla, insulta, fa bromes desagradables a algun/a company/a. - Fa arribar notes o missatges electrònics insultants o amenaçadors. - Dona contínuament la culpa de les coses que surten malament. - Anomena la víctima amb malnoms.
Assetjament verbal	- Amenaça verbalment de forma pública i privada - Realitza trucades o missatges agressius o amenaçadors per telèfon - Mofes, insults, humiliacions i ridiculitzacions en públic - Realitza gestos obscens cap a alguns companys
Assetjament social	- Rebutja de forma explícita i sistemàtica a alguns companys per treballar en grup - Impedeix activament la integració socials de companys - Fa el buit i ignora a determinades persones - Predisposa a companys de classe i a altres persones del centre contra a alguns
Assetjament sexual	- Reiteració i insistència en conductes sexuals no volgudes per la persona receptora. - Comportament verbal, no verbal o físic no desitjat que atenta contra la dignitat d'una persona. - Creació d'un entorn intimidador, hostil, degradant i ofensiu.

Víctima	
Conductes de fugida i evitació	- Per arribar o anar-se'n de l'escola, espera a que no hi hagi ningú - Rutes il·lògiques per anar i tornar de l'escola - Evita anar a determinats llocs, classes, falta dies determinats. - Absentisme escolar. Falta injustificadament a classe, especialment a classes d'educació física. Pot arribar a l'abandonament escolar. - Aïllament social evident en patis i a l'hora de mitja pensió, a l'aula i al carrer. - S'està a casa més temps de l'esperat, no sol sortir els caps de setmana - Desgana per estar amb companys i relacionar-se, prefereix està sol/a
Conductes públiques d'inseguretat	- Busca la proximitat dels adults, als patis i als llocs comuns de l'escola - Busca "amics" i companys de joc més petits

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

	- Presenta una actitud hipervigilant o de recel. - Es situa en llocs de l'aula allunyats de la resta de companys.
Conductes d'angoixa i estat afectiu-emociona	- En algun moment plora o demostra dolor físic o psíquic - Tristesia i humor inestable - Irascibilitat i atacs d'ira de manera injustificada. - Li costa controlar-se. - Fingeix trobar-se malament per evitar determinades situacions i entorns - Somatitzacions diverses: pèrdua de gana, vòmits, mals de panxa, etc. - Problemes de son, nerviosisme, tics nerviosos. - S'expressa amb dificultat i fins i tot pot quequejar. - Pot manifestar canvis en les pautes de menjar: sovint hi ha disminució de les ganes de menjar i pèrdua de pes. - Mostra poques habilitats socials (especialment assertivitat). - Regressions (descontrol d'esfínters, infantilització, dependència, etc.
Conductes problemàtiques	- Adopció del rol de "bufó": contínues pallassades i fins i tot provocacions cap a companys. - Agafen diners i objectes de casa per a pagar deutes - Pot amenaçar o agredir altres nens o nenes més petits/es. - Explica històries, diu mentides, fa estranyes justificacions. - Es culpa dels problemes o les dificultats. - S'obsessiona per la seva alçada o pel seu pes, o altres trets físics. - Es mostra enfadat, depressiu o frustrat després d'utilitzar l'ordinador (signe de ciberbullying).
Rendiment acadèmic	- Mostra dificultats d'atenció i concentració a les tasques escolars. - Descens del rendiment acadèmic.
Altres indicadors	- Amaga l'origen d'algunes trucades telefòniques. - Es queda sense entrepà i fa els deures dels altres. - Presenta marques d'agressió física (roba trencada, marques al cos, etc.) - Li falten coses, bolígrafs, calculadores, llibres, etc. - Els seus materials sovint es troben per terra, amagats o trencats. - Rètols o pintades amb insults i amenaces, a l'escola i al seu voltant.
Altres indicadors per part dels companys	- Se'n burlen i li fan bromes desagradables, l'insulten, etc. - Li fan arribar notes o missatges electrònics insultants o amenaçadors. - Li donen contínuament la culpa de les coses que surten malament. - No li parlen, l'ignoren. - L'anomenen amb malnoms. - Mai no el conviden a festes o activitats fora de l'escola. - En els jocs d'equip sempre és dels últims en ser triat. - Coaccionen els possibles amics per tal que no interactuïn amb ell/a - Rebutgen seure al seu costat. - Se'n burlen i el/la rebutgen pel seu aspecte físic, per com vesteix, per la seva forma de ser, per la seva orientació sexual.

15. Objectius del Protocol

1. Informar, formar i sensibilitzar a tots els membres de la comunitat escolar en matèria d'assetjament i donar pautes per identificar aquestes situacions, prevenir-les i evitar que es produeixin.

2. Disposar de l'organització específica i determinar procediments àgils d'intervenció i acompanyament per tal d'atendre i resoldre aquestes situacions amb la màxima celeritat i dins dels terminis que estableixi aquest protocol.

3. Garantir la seguretat, la integritat de les persones afectades. Aplicar en tot moment les mesures que en cada cas siguin adients per protegir les víctimes i agressors per acabar amb l'assetjament i aplicar, si cal, les mesures sancionadores pertinents.

4. Garantir la confidencialitat de les persones afectades.

Víctima	- Ser prudent en l'aplicació de mesures i en la realització d'accions per no exposar-los davants dels altres. - Evitar tractar públicament a l'aula el cas d'assetjament perquè la víctima no experimenti vergonya ni humiliació. - Observar a la víctima durant tot el procés d'intervenció per mitjà de l'observació directa del professorat i/o de companys solidaris. - Establir reunions individuals amb la víctima i altres companys que afavoreixen la comunicació i la lliure expressió.
Agressor/a	- Realitzar entrevistes individuals per analitzar la situació i les conseqüències per als afectats. - Definir clarament els comportaments que no es toleren establint sancions segons correspongui. - Empatitzar amb la víctima. - Ajudar a vincular-se amb els altres perquè se senti part del grup i de l'entorn. - Aplicar programes de modificació de conducta: conseqüències negatives, reparació i restauració del mal, i pèrdua de la possibilitat de realitzar certes activitats. - Assegurar que la persona agressora rep l'ajuda necessària ja que cal tenir en compte que pot comportar-se d'aquesta manera per diferents raons: manca d'habilitats socials, està aprenent que les relacions socials es mantenen per situació de domini-submissió.
Observadors	- Definir clarament els comportaments d'intimidació i assetjament que han de ser denunciats - Analitzar les conseqüències que aquesta mena d'actuacions tenen per a tot el grup. - Definir clarament quins són els rols que els observadors juguen en aquestes situacions - Ensenyar la diferència entre ser solidari davant de la injustícia i ser un "xivato". - Desenvolupar l'empatia emocional aprenent a posar-se en el lloc dels altres. - Ensenyar a demanar ajuda i a superar la por a ser qualificats de xivato o de convertir-se en víctima. - Garantir la confidencialitat al denunciar situacions d'intimidació

Grup Classe	- Fer saber a l'alumnat que no s'accepta cap mena de situació d'assetjament. - Ensenyar a posar nom a les emocions i a expressar els sentiments. - Crear i afavorir un clima de rebuig als maltractaments de tota mena amb activitats de tutoria. - Desenvolupar estratègies d'ajuda entre iguals (mediació). - Afavorir l'establiment de vincles positius entre els alumnes. - Fomentar la cohesió grupal amb activitats diverses. - Potenciar formes sanes de solidaritat. - Afavorir la integració de tots els alumnes a través de treballs cooperatius.
Famílies	- Sol·licitar la col·laboració de totes les famílies afectades. - Mantenir reunions individuals amb les famílies dels alumnes afectats per informar-los de la situació i de les mesures preses. - Si és necessari es plantejarà realitzar una reunió amb el col·lectiu de pares i mares de la classe afectada per transmetre la realitat dels fets que han afectat al grup. - Ajudar a les famílies a analitzar la situació i donar-los un espai per parlar dels sentiments. - Oferir pautes que ajudin a afrontar de forma adequada la situació del/de la seu/seva fill/a. - Orientar a les famílies per fomentar el diàleg entre pares i fills. - Mantenir una relació fluida i continuada entre el centre i les famílies amb l'objecte de coordinar la intervenció.

16. PROTOCOL D'INTERVENCIÓ davant del conflicte

Fase 1. Informació del cas

Un cop verificada la informació de totes les parts implicades en el conflicte, es cita les famílies per informar i buscar estratègies comunes, que ens permetin actuar des de l'escola i des de casa, i així augmentar-ne l'eficàcia. Aquesta comunicació a les famílies es farà tan aviat com cada situació requereixi i és molt important que s'arribin a uns acords que permetin revisar si el conflicte ha quedat resolt o bé cal buscar noves estratègies que ajudin a solucionar-lo.

Informar les famílies afectades i organismes externs:

- Citar i rebre a la família i a l'alumne/a víctima en una entrevista individual, on s'informarà dels passos a seguir de la gestió del conflicte. En cas que es donin possibles fets delictius, s'informarà de la possibilitat perquè la família denunciï els fets a l'estament corresponent.
- Citar i rebre a la família i a l'alumne/a agressor/a en una entrevista individual, on s'informarà dels passos a seguir de la gestió del conflicte. En cas que es donin possibles fets delictius, s'informarà de la possibilitat que l'altra família denunciï els fets a l'estament corresponent, es sol·licitarà la col·laboració de la família perquè ajudi a la resolució del conflicte. En aquesta entrevista es lliura una carta d'avertiment per un comportament inadequat dins del centre.
- Traslladar a l'agressor i a la seva família les mesures cautelars que us puguin determinar com a conseqüència dels fets.
- Informar a inspecció i a l'EAP si el cas ho requereix.

Fase 2. Anàlisi de la informació i mesures a adoptar

Mesures de protecció a la víctima:

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

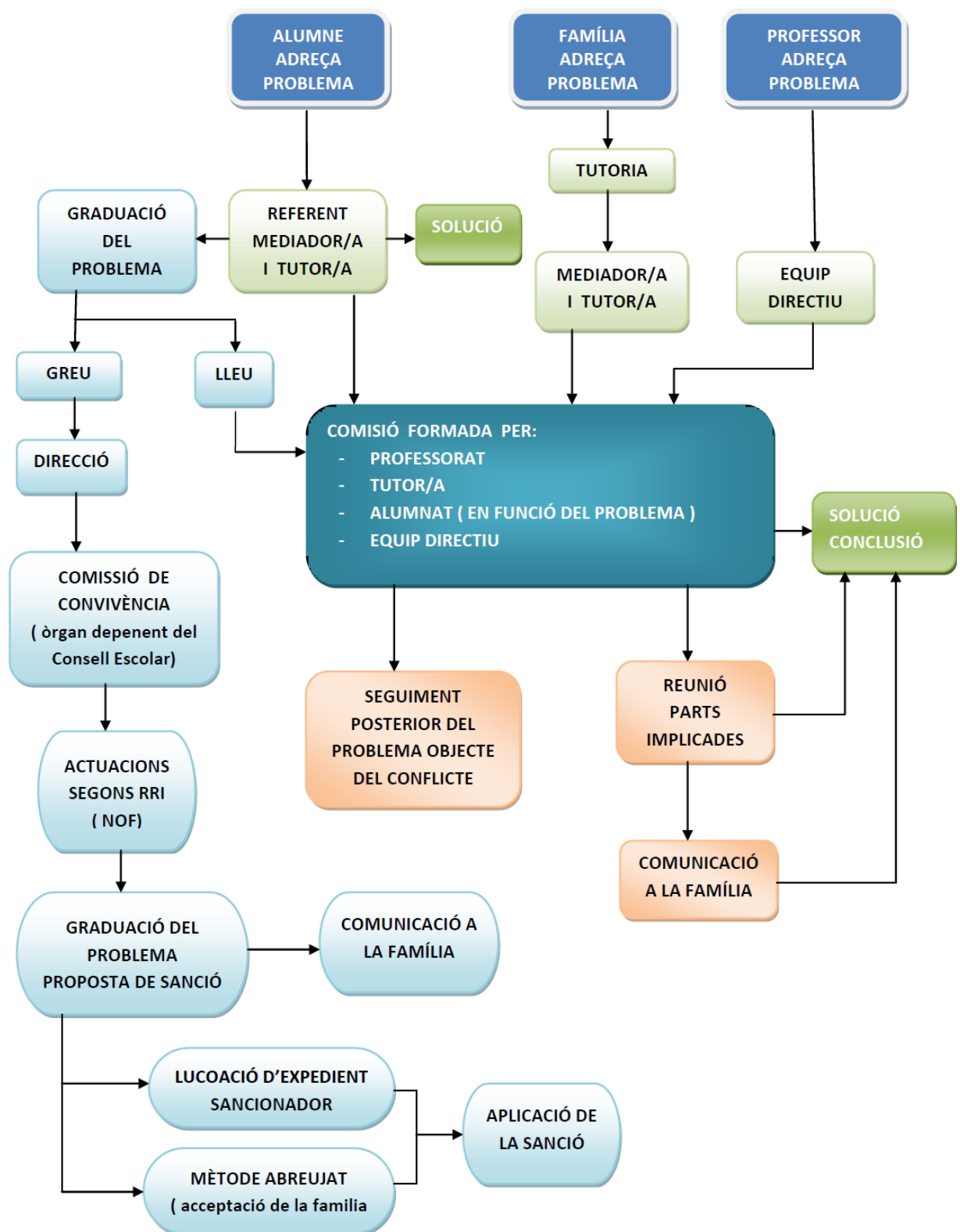
- Vigilància específica per part de tot el personal de l'escola.
- Tutoria individualitzada dels implicats.
- Sol·licitar la col·laboració familiar per la vigilància i control dels seus fills.
- Facilitar mesures d'autoprotecció a la víctima.
- Demanar la col·laboració dels observadors.

Mesures correctores amb la persona agressora:

- Petició de disculpes de manera oral o escrita.
- Participar en un procés de mediació si s'escau.
- Sol·licitar la col·laboració familiar per la vigilància i control dels seus fills.
- Proposta d'atenció psicològica externa
- Amonestació des de la tutoria i de coordinació. Seguiment del cas per part de l'equip docent i la mediació.
- Suspensió del dret a participar en activitats complementàries, viatges i colònies.
- Suspensió del dret a assistència a classe o al centre.
- Obertura d'un expedient disciplinari quan la comissió de seguiment ho consideri oportú.

3a Fase. Pla de treball

- Establir un pla de treball per escrit on es recullin les actuacions individuals amb tots els alumnes implicats en el cas (víctimes, agressors, observadors).
- **Es registrarà de manera escrita** tota la informació recollida de les actuacions realitzades. Aquesta informació estarà disponible i compartida per part de la comissió de seguiment i Direcció.

17. Organigrama visual. Circuit d'actuacions.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

18. LA MEDIACIÓ A L'ESCOLA MARIA CORTINA**18.1. La mediació escolar a primària**

LA MEDIACIÓ ESCOLAR Escola Maria Cortina	QUÈ ÉS UN CONFLICTE?	DRETS I DEURES
ELS NOSTRES DRETS - Ningú no m'ha de pegar, ni donar empentes, ni fer-me mal físicament - Ningú no m'ha d'amenaçar, ni fer-me por - Ningú no m'ha de prendre, ni fer malbé les meves coses - Ningú no m'ha d'insultar, no s'ha de burlar, ni s'ha de riure de mi - Ningú no ha d'escampar rumors sobre mi - Ningú no m'ha d'excloure del grup, ni m'ha d'impedir jugar amb els companys.	LES NOSTRES RESPONSABILITATS - Jo no he de pegar, ni donar empentes, ni fer mal físicament a ningú - Jo no he d'amenaçar, ni fer por a ningú - Jo no he de prendre, ni fer malbé les coses dels altres - Jo no he d'insultar, burlar-me, ni riure'm de ningú - Jo no he d'escampar rumors sobre les altres persones - Jo no he d'excloure ningú del grup, ni impedir ningú de jugar amb els companys	PUNTS PER PENSAR.... - El maltractament no és una broma - Tots tenim el dret a ser tractats amb respecte - Si et peguen o t'insulten és millor no tornar-s'hi - No només maltracten els nois - Els nens i nenes que són maltractats no són "petits" que no se saben defensar - Anar a dir-ho al mestre no és "xivar-se" - Els nois i noies que són maltractats pateixen durant molt temps - Quan algú es baralla més val no ficar-s'hi, però s'ha de buscar la manera d'aturar la baralla - La víctima necessita ajuda
QUÈ POTS FER SI ET TROBES EN UN CONFLICTE?	SI ETS PROTAGONISTA D'UN CONFLICTE... - Intentar no empitjorar la situació. Mantenir la calma en la mesura del possible, no respondre de la mateixa manera i intentar parlar amistosament. - Abandonar el lloc si estàs molt nerviós i intentar arreglar la situació més tard. No és covardia, és actuar amb intel·ligència.	SI ETS TESTIMONI D'UN CONFLICTE... - Intentar calmar els protagonistes. Si no funciona, buscar l'ajuda d'un adult - Denunciar una situació de maltractament no és "xivar-se", és defensar un dret fonamental

La mediació escolar a secundària

LA MEDIACIÓ ESCOLAR Escola Maria Cortina	QUÈ ÉS UN CONFLICTE?	DRETS I DEURES
ELS NOSTRES DRETS - Tinc dret a ser jo mateix i ningú no em tractarà de manera injusta pel meu aspecte, ni per les meves idees, ni per la meua manera de ser. - Tinc dret a estar segur i ningú no m'ha de pegar, ni donar empentes, ni amenaçar, ni intimidar, ni atemorir-me. - Tinc dret a ser feliç i ningú no m'ha d'insultar, no s'ha de burlar, ni riure's de mi, ni ferir els meus sentiments. - Tinc el dret a ser respectat, i ningú no ha de malparlar ni escampar rumors sobre mi. - Tinc el dret a gaudir de les relacions socials i ningú no m'ha d'excloure, ni m'ha d'impedir participar de les activitats de grup. - Tinc dret a que les meves propietats siguin respectades i ningú no m'ha de prendre, ni fer malbé les meves coses.	LES NOSTRES RESPONSABILITATS - Tinc la responsabilitat de tractar de manera justa els altres i jo no discriminaré ningú pel seu aspecte, ni per les seves idees, ni per la seva manera de ser. - Tinc la responsabilitat de col·laborar per fer del centre un lloc segur i jo no he d'agredir, ni atemorir, ni intimidar els altres. - Tinc la responsabilitat de no ferir els sentiments dels altres i jo no he d'insultar ni burlar-me de ningú - Tinc la responsabilitat de respectar els altres i jo no he d'excloure, ni impedir participar ningú de les activitats de grup. - Tinc la responsabilitat de respectar les propietats dels altres i jo no he de prendre, ni fer malbé les coses de ningú.	PUNTS PER PENSAR.... - El maltractament no és una broma - Tots tenim el dret a ser tractats amb respecte - Si et peguen o t'insulten és millor no tornar-s'hi - No només maltracten els nois - Els nois i noies que són maltractats no són persones "débils" que no se saben defensar - Anar a dir-ho al professor no és "xivar-se" - Els nois i noies que són maltractats sovint, pateixen durant molt temps - Quan algú es baralla més val no ficar-s'hi, però s'ha de buscar la manera d'aturar la baralla - La víctima necessita ajuda, i sovint els qui agredeixen també
QUÈ POTS FER SI ET TROBES EN UN CONFLICTE?	SI ETS PROTAGONISTA D'UN CONFLICTE... - Intentar no empitjorar la situació. Mantenir la calma en la mesura del possible, no respondre de la mateixa manera i intentar parlar amistosament. - Abandonar el lloc si estàs molt nerviós i intentar arreglar la situació més tard. No és covardia, és actuar amb intel·ligència.	SI ETS TESTIMONI D'UN CONFLICTE... - Intentar calmar els protagonistes. Si no funciona, buscar l'ajuda d'un adult - Denunciar una situació de maltractament no és "xivar-se", és defensar un dret fonamental

19. MEDIACIÓ ESCOLAR COM A PROCÉS EDUCATIU DE GESTIÓ DE CONFLICTES

Per tal d'afavorir la resolució educativa de conflictes o situacions contràries a l'adequat clima de concòrdia i convivència, el centre aposta per la mediació escolar com a procés educatiu de gestió de conflictes, mitjançant la intervenció.

1.- Principis de la mediació escolar.

La mediació escolar es basa en els principis següents:

- a) La voluntarietat, segons la qual les persones implicades en el conflicte són lliures d'acollir-se o no a la mediació, i també de desistir-ne en qualsevol moment del procés.
- b) La imparcialitat de la persona mediadora que ha d'ajudar als participants a assolir l'acord pertinent sense imposar cap solució ni mesura concreta ni prendre-hi part. La persona mediadora no pot tenir cap relació directa amb els fets que hagin originat el conflicte.
- c) La confidencialitat, que obliga els participants en el procés a no revelar a persones alienes la informació confidencial que obtinguin, llevat dels casos previstos a la normativa vigent.
- d) El caràcter personalíssim, que suposa que les persones que prenen part en el procés de mediació han d'assistir personalment a les reunions de mediació, sense que es puguin valer de representants o intermediaris.

2.- Àmbit d'aplicació.

2.1 El procés de mediació pot utilitzar-se com a estratègia preventiva en la gestió de conflictes entre membres de la comunitat escolar, encara que no estiguin tipificats com a conductes contràries o greument perjudicials per a la convivència en el centre.

2.2 Es pot oferir la mediació en la resolució de conflictes generats per conductes de l'alumnat contràries a les normes de convivència o greument perjudicials per a la convivència del centre, llevat que es doni alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que la conducta sigui una de les següents:

L'agressió física o les amenaces a membres de la comunitat educativa. Les vexacions o humiliacions a qualsevol membre de la comunitat escolar, particularment aquelles que tinguin una implicació de gènere, sexual, racial o xenòfoba, o es realitzin contra l'alumnat més vulnerable per les seves característiques personals, socials o educatives.

La reiterada i sistemàtica comissió de conductes contràries a les normes de convivència en el centre.

- b) Que s'hagi utilitzat el procés de mediació en la gestió de dos conflictes amb el mateix alumne o la mateixa alumna, durant el mateix curs escolar, qualsevol que hagi estat el resultat d'aquests processos.

3.- Ordenació i inici de la mediació.

El procés de mediació es pot iniciar de qualsevol alumne o alumna, per tal d'aclarir la situació i evitar la possible intensificació del conflicte, o per oferiment del centre, un cop detectada una conducta contrària o greument perjudicial per a la convivència.

Si el procés s'inicia durant la tramitació d'un procediment sancionador, el centre ha de disposar de la confirmació expressa de l'alumne o alumna, i, si és menor, dels seus pares, en un escrit dirigit al director o a la directora del centre on consti l'opció per la mediació i la voluntat de complir l'acord a què s'arribi.

En aquest cas, s'atura provisionalment el procediment sancionador, s'interrompen els terminis de prescripció previstos, i no es poden adoptar les mesures provisionals, o bé se suspèn provisionalment la seva aplicació si ja s'haguessin adoptat.

4.- Desenvolupament de la mediació.

4.1 Si la demanda sorgeix de l'alumnat, el procés de mediació serà gestionat, a petició d'aquest, per persones de la comunitat educativa prèviament acreditades com a mediadors o mediadores.

Si el procés s'inicia per l'acceptació de l'ofertament de mediació fet pel centre, el director o la directora ha de proposar, en el termini màxim de dos dies hàbils, una persona medidora, d'entre

els pares, mares, personal docent i personal d'administració i serveis del centre, que disposin de formació adequada per conduir el procés de mediació.

El director o la directora també pot designar un alumne o una alumna perquè col·labori amb la persona medidora en les funcions de mediació si ho considera convenient per facilitar l'acord entre els implicats. En tot cas, l'acceptació de l'alumne o de l'alumna és voluntària.

4.2 La persona medidora, després d'entrevistar-se amb l'alumne/ l'alumna, s'ha de posar en contacte amb la persona perjudicada per exposar-li la manifestació favorable de l'alumne o alumna de resoldre el conflicte per la via de la mediació i per escoltar la seva opinió pel que fa al cas. Quan s'hagin produït danys a les instal·lacions o al material dels centres educatius o s'hagi sostret aquest material, el director o la directora del centre o la persona en qui delegui ha d'actuar en el procés de mediació, en representació del centre.

4.3 Si la persona perjudicada accepta participar en el procés de mediació, la persona medidora ha de convocar una trobada de les persones implicades en el conflicte per concretar l'acord de mediació amb els pactes de conciliació i/o reparació a què vulguin arribar.

5.- Finalització de la mediació.

5.1 Els acords presos en un procés de mediació s'han de recollir per escrit.

5.2 Si la solució acordada inclou pactes de conciliació, aquesta s'ha de dur a terme en el mateix acte. Només s'entén produïda la conciliació quan l'alumnat reconegui la seva conducta, es disculpi davant la persona perjudicada i aquesta accepti les disculpes.

Si la solució acordada inclou pactes, s'ha d'especificar a quines accions reparadores, en benefici de la persona perjudicada, es compromet l'alumnat i, si és menor, els seus pares i, en quin termini s'han de dur a terme. Només s'entén produïda la reparació quan es duguin a terme, de forma efectiva, les accions reparadores acordades.

Aquestes accions poden ser la restitució de la cosa, la reparació econòmica del dany o la realització de prestacions voluntàries, en horari no lectiu, en benefici de la comunitat del centre.

5.3 Si el procés de mediació es duu a terme un cop iniciat un procediment sancionador, produïda la conciliació i, si n'hi haguessin, complerts els pactes de reparació, la persona medidora ho comunicarà per escrit al director o a la directora del centre i l'instructor o la instructora de l'expedient formularà la proposta de resolució de tancament de l'expedient disciplinari.

5.4 Si el procés de mediació finalitza sense acord, o si s'incompleixen els pactes de reparació per causes imputables a l'alumne o a l'alumna o als seus pares, la persona medidora ho ha de comunicar al director o directora del centre per tal d'iniciar l'aplicació de mesures correctores o el procediment sancionador corresponent. Si el procés de mediació es duu a terme un cop iniciat un procediment sancionador, el director o directora del centre ordenarà la continuació del procediment sancionador corresponent. Des d'aquest moment, es reprèn el còmput dels terminis previstos i es poden adoptar les mesures provisionals previstes.

5.5 Quan no es pugui arribar a un acord de mediació perquè la persona perjudicada no accepti la mediació, les disculpes de l'alumne i l'alumna o el compromís de reparació ofert, o quan el compromís de reparació acordat no es pugui dur a terme per causes alienes a la voluntat de l'alumne o l'alumna, aquesta actitud ha de ser considerada com a circumstància que pot disminuir la gravetat de la seva actuació.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

5.6 La persona mediadora pot donar per acabada la mediació en el moment que aprecii manca de col·laboració en un dels participants o l'existència de qualsevol circumstància que faci incompatible la continuació del procés de mediació amb els principis establerts en aquest títol.

5.7 El procés de mediació s'ha de resoldre en el termini màxim de quinze dies des de la designació de la persona mediadora. Les vacances escolars de Nadal i de Setmana Santa interrompen el còmput del termini.

20. ACTUACIONS ESPECÍFIQUES A REALITZAR COM A RESULTAT DE LES ENQUESTES TRASLLADADES A L'ALUMNAT, A LES FAMÍLIES I AL PROFESSORAT.

Per tal de detectar en quins aspectes l'Escola necessita millora el seu Pla de Convivència a finals del curs 2018-2019 i a inicis del curs 2109-2020 es van passar uns qüestionaris als diferents sectors que configuren la nostra comunitat educativa.

Aquests qüestionaris van ser proporcionats pels Serveis Educatius del Departament d'Ensenyament després d'unes sessions formatives a les que van assistir els membres de l'equip directiu i la mediadora del centre.

Hem pretès que cada membre de la comunitat educativa faci una reflexió individual per a més tard poder contrastar aquestes visions a nivell col·lectiu. Hem intentat facilitar un espai per compartir creences, parlar, escoltar i cercar un llenguatge comú i arribar a una concepció de convivència, consensuada per tothom que hi participa.

Durant l'últim trimestre es va passar el qüestionari al sector alumnat (des del curs de 5è de primària fins a 4t curs de secundària). Es tracta d'un qüestionari format per 33 preguntes que l'alumnat havia de valorar de 1 a 4, essent 1 la nota més baixa i 4 la màxima puntuació.

Els resultats van ser objecte d'un profund anàlisi per part de tot el claustre de l'Escola i ens van ajudar a marcar quines serien les prioritats a treballar en matèria de convivència.

Volem destacar que les puntuacions obtingudes reflecteixen una nota molt elevada en matèria de la gestió de la convivència i deixen clar que la nostra Escola no constitueix un espai conflictiu més enllà del que podrien ser considerades les "baralletes" típiques entre nens i nenes que passen moltes hores plegats en un centre educatiu.

Al qüestionari del **professorat** es fan preguntes en relació a: relacions entre mestres i entre alumnes, comunicació, valoració per part de l'alumnat del professorat, expectatives dels docents, clima de col·laboració, lideratge de l'equip directiu, ambient de treball, cohesió de grups, tutories, treball d'habilitats socials i comunicatives, de la competència social i ciutadana així com dels drets humans i dels valors, metodologies d'aprenentatge cooperatiu, clima de les aules, espais acollidors, el pati, normativa, sancions, disrupcions, comunicats incidències, protocols d'actuació, compromís per vetllar pel no assetjament, servei de mediació, xarxes de suport entre iguals, comissió de convivència, formació del professorat i treball amb l'entorn.

De les respostes d'aquest qüestionari (contestat per de professors) s'extreuen les següents conclusions amb les propostes de millora corresponents:

1. La normativa existeix però no és suficientment clara ni concisa tal i com es creu convenient, per aquest motiu, es proposa exposar de manera específica quines són les **normes** que ens caracteritzen fent –les extensives al claustre i a tot el nostre alumnat.

Centre concertat per la Generalitat de Catalunya

Aquesta normativa serà específica i adaptada a cada etapa educativa. Es facilita un document al professorat on ha d'especificar quines són les normes bàsiques i fonamentals en el funcionament de l'Escola, l'equip directiu ha fet un buidatge i, per últim, es fa una difusió al claustre i a tot l'alumnat amb el compromís de respectar-les i tenir-les sempre en compte.

2. No hi ha un mètode concret de **recollida de les incidències** en relació a la gestió de la convivència o a la resolució de conflictes. Decidim fer una recollida de la informació adaptada a cada etapa.
3. Cal establir un protocol de **mediador/a a l'aula**, un/a alumne/a ajudant en la resolució de conflictes o de gestió de la convivència.

Al qüestionari de les **famílies** es fan preguntes en relació a : relació amb el professorat, comunicació, clima de col·laboració, ajuda, confiança a les tutories, treball de les habilitats socials, respecte, treball en equip, espais de treballs, seguretat, ambient fora de l'aula, normativa, sancions, resolució de conflictes, servei de mediació, participació en la vida del centre i ús de les instal·lacions.

De les respostes d'aquest qüestionari (contestat per de famílies) s'extreuen les següents conclusions amb les propostes de millora corresponents:

1. Cal fer difusió del **servei de mediació** ja que els pares no en són coneixedors en detall del protocol d'actuació que té. Es decideix explicar a totes les reunions d'inici de curs quin és el nostre servei de mediació i quin és el seu protocol d'actuació.
2. Mantenir el treball realitzat fins ara en relació a la gestió de conflictes entenent-ho com un procés de recepció de la família el més aviat possible i amb una **resposta eficaç**.

Al qüestionari de l'**alumnat** es fan preguntes en relació a : relació entre el professorat i entre l'alumnat, valoració dels seus pares en relació a l'Escola, escolta activa i ajuda per part del professorat, treball cooperatiu, treball de valors i drets humans, activitats al barri, interès, qualitat d'ensenyança, clima del centre, ambient fora de la classe, aportació d'iniciatives, pati, seguretat, normativa, sancions, guia del professorat en relació a la gestió de conflictes, funció dels delegats, projectes d'ajuda entre iguals, demanda d'ajuda i activitats extraescolars.

De les respostes d'aquest qüestionari (contestat per de alumnes) s'extreuen les següents conclusions amb les propostes de millora corresponents:

1. Unificar criteris del consell de delegats i **potenciar aquesta figura**.
2. **Participació** en l'especificació de la **normativa d'aula**.
3. **Difusió anual del servei de mediació a l'aula**. A cada curs es farà una explicació del servei de mediació i el seu protocol d'actuació, les mediadores aniran a cada classe a realitzar la pertinent exposició.

21. CONCRECCIÓ DE LES ACTUACIONS

En relació al punts febles detectats en l'enquesta realitzada al professorat es determina:

1. **Fer una difusió de les Normes d'Organització i Funcionament del Centre.**

Tot l'equip docent ha de ser coneixedor del que constitueix una conducta contrària a les normes de convivència i de quin és el procediment que l'Escola segueix a l'hora d'aplicar una sanció.

Tothom està d'acord en que s'ha de fer difusió a nivell alumnat i famílies d'aquesta normativa, pròpia de qualsevol centre educatiu des d'un vessant positiu. Les normes estan per defensar el bon clima dins del col·lectiu. S'han de difondre a l'inici de cada curs via tutories i presentacions de curs.

Es decideix que el professorat que forma part de la Comissió de Convivència anirà rotant dins d'aquest organisme per tenir un millor coneixement de com funciona el procés sancionador.

2. **Document per recollida d'incidències.**

L'Equip Directiu crearà un mecanisme de recollida d'incidències per a tots els docents.

Volem que totes les incidències que puguin distorsionar una jornada lectiva queden reflectides per escrit (del contrari no es donarà com a vàlida).

Aquesta redacció de la incidència l'haurà de realitzar el docent que la visqui en primera persona i serà comentada amb el tutor del grup.

Si s'hagués d'aplicar una sanció l'Equip Directiu ha de tenir tots els detalls de la incidència per escrit.

També es farà difusió d'aquest mecanisme a les famílies quan es realitzin les presentacions oficials de curs.

3. **La figura de l'alumne mediador.**

Una comissió de treball determinarà quin ha de ser el perfil del mediador i quines funcions tindrà.

Un cop la comissió tingui descrits aquests punts s'inclouran al present document.

En relació al punts febles detectats en l'enquesta realitzada a les famílies es determina:

1. Potenciar la difusió del mecanisme de funcionament del servei de mediació del centre.
El punt feble d'aquest qüestionari enviat a les famílies va traslladar al centre que un percentatge de les famílies desconeixien que comptàvem amb el servei de mediació .
Les mediadores realitzaran unes diapositives (powerpoint) que de manera visual poguessin resumir el sistema de mediació.
Aquesta presentació es realitzarà en totes les presentacions de curs i s'inclourà dins del Pla General Anual de Centre.

En relació al punts febles detectats en l'enquesta realitzada a l'alumnat es determina:

1. Potenciar la figura dels delegats i del Consell de Delegats.
Es constitueix una comissió que determinarà quin serà el perfil del candidat o candidata a ser delegat/ada i, com en el cas del mediador, quines són les seves funcions i quin serà el mecanisme d'elecció que implantarà l'Escola.
S'acorda que al calendari oficial del curs s'incloguin els dies en que es realitzaran les assemblees dels diferents cursos així com les reunions trimestrals del Consell de Delegats.
2. Establir una normativa d'aula.
Una comissió de treball determinarà quines són les normes bàsiques de funcionament dins de l'aula.
És bo que els alumnes sàpiguen com es regulen aspectes del dia a dia com: la freqüència a l'hora d'anar al lavabo, el fet de beure aigua, la importància de respectar el torn de paraula, etc.
La comissió realitzarà uns pòsters informatius que estaran presents a les aules i que serveixin de suport visual a tot l'alumnat.
S'acorda incorporar aquesta normativa bàsica al PGAC.
3. Difusió de la figura del mediador per les aules.
A l'inici de cada curs la mestra mediadora així com els diferents alumnes mediadors passaran per les diferents aules i explicaran tot allò relacionat amb les seves funcions.